Qeyri-neft məhsullarının ixracı getdikcə artır

Son 16 ildə ölkənin ərzaq təhlükəsizliyi, əhalinin keyfiyyətli qida məhsulları ilə təmin edilməsi iqtisadi siyasətin ən əsas istiqamətlərindən biri kimi müəyyənləşdirilib. Qarşıya qoyulan vəzifələrin vacibliyini və miqyasını nəzərə alaraq, Ərzaq təhlükəsizliyi üzrə Dövlət Proqramı qəbul edilib və uğurla həyata keçirilib.

Qeyd edək ki, sözügedən sahədə idxalı azaltmaq, ixracın isə həcmini artırmaq dövlətin qarşıya qoyduğu prioritet vəzifələrdəndir. Bu məqsədlə respublikada istiqamətlər müəyyənləşdirilib və hazırda onlar uğurla həyata keçirilir.

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında son illərdə çevik və qətiyyətli, uzaqgörən siyasət nəticəsində mühüm sosial-iqtisadi uğurlara nail olub, ixracın şaxələndirilməsi ilə bağlı müsbət nəticələr əldə edilib.

Dövlətimizin başçısı çıxışlarının birində bu məsələnin mühüm önəm daşıdığını xatırladaraq deyib: “İxracımız da artır və əlbəttə ki, növbəti illərdə biz bu istiqamətdə öz siyasətimizi apararaq özümüzü daha da böyük nəticələrə çatdıracağıq”.

Son illərdə Azərbaycanda iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi və investisiya qoyuluşunun sürətləndirilməsi, qeyri-neft sektorunun dinamik inkişafının təmin olunması, habelə ixrac imkanlarının genişləndirilməsi istiqamətlərində mühüm tədbirlər həyata keçirilib. “Made in Azerbaijan” brendinin coğrafiyası genişləndirilib. Məhsullarımız bir sıra ölkələrin ticarət evlərində satışa çıxarılıb.

Ölkə rəhbərinin “Qeyri-neft məhsullarının ixracının stimullaşdırılması ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” 18 yanvar 2016-cı il tarixli sərəncamı, “Qeyri-neft məhsullarının ixracının təşviqi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” 1 mart 2016-cı il tarixli fərmanı və digər hüquqi sənədlər Azərbaycanda qeyri-neft sektorunun inkişafını, eləcə də ixrac imkanlarının genişləndirilməsini sürətləndirib.

İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin “İxrac icmalı”nın bu ilin sentyabr ayı hesabatında qeyd edilir ki, yanvar-avqust aylarında Azərbaycanın ixracı 13,5 milyard dollar təşkil edib. Bu da ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 5 faiz çoxdur. Hesabat dövründə qeyri-neft sektoru üzrə ixrac 1 milyard 277 milyon dollar dəyərində olub. Beləliklə, ilin ötən 8 ayı ərzində qeyri-neft sektoru üzrə ixracın həcmi 17 faiz artıb.

Bu ilin yanvar-avqust ayları ərzində ixrac olunan qeyri-neft məhsullarının çox hissəsi Rusiyaya, Türkiyəyə, İsveçrəyə, Gürcüstana, İtaliyaya göndərilib. Həmin dövrdə ixracatda ilk yerdə pomidor satışı dayanır, ikinci yerdə qızıl (sikkə kəsilməsində istifadə olunmayan, digər emal olunmamış formalarda), üçüncü yerdə isə pambıq mahlıcı qərarlaşıb.

Həmin dövrdə qeyri-neft sənayesində də məhsul ixracı artmaqda davam edib. Plastik kütlə və ondan hazırlanan məmulatların ixracı 136,8, alüminium və ondan hazırlanan məmulatların ixracı 81,3, kimya sənaye məhsullarının ixracı 68,5, elektrik enerjisinin ixracı 58,4, qara metallar və ondan hazırlanan məmulatların ixracı 41,4 milyon dollar təşkil edib. Ötən ilin yanvar-avqust ayları ilə müqayisədə alkoqollu və alkoqolsuz içkilərin ixracı 2 dəfə, kimya sənayesi məhsullarının ixracı 68,7, plastik kütlə və ondan hazırlanan məmulatların ixracı 51,3, pambıq lifinin ixracı 49,4, pambıq ipliyinin ixracı 40,3, şəkər ixracı 15,5, meyvə-tərəvəz ixracı 14,5 faiz artıb.

2019-cu ilin avqust ayında isə qeyri-neft sektoru üzrə ixrac 144,4 milyon ABŞ dolları təşkil etmişdir. 2018-ci ilin avqust ayı ilə müqayisədə 2019-cu ilin avqust ayında qeyri-neft sektoru üzrə ixrac 19 milyon ABŞ dolları və ya 15 faiz artıb. Bu ilin avqust ayında qeyri neft-qaz məhsullarından ən çox mal Rusiyaya (31,2 milyon ABŞ dolları), Türkiyəyə (27,4 milyon ABŞ dolları), İsveçrəyə (23,2 milyon ABŞ dolları), Gürcüstana (10,3 milyon ABŞ dolları) və Çinə (6,4 milyon ABŞ dolları) ixrac edilib.

2019-cu ilin avqust ayında qeyri-neft sektoru üzrə ixracda qızılın (sikkə kəsilməsində istifadə olunmayan, digər emal olunmamış formalarda) 22,7 milyon dolları birinci, emal olunmamış, aşqarlanmamış alüminiumun 11,6 milyon dolları ikinci, metanolun 9,6 milyon dolları üçüncü olub.

Azərbaycan dünyaya təkcə kənd təsərrüfatı məhsullarını ixrac etmir. Eyni zamanda, ölkəmiz dünyaya yüksək texnologiyalara əsaslanan xidmətlər də ixrac edir. Belə ki, cari ilin yanvar-avqust aylarında “Azərkosmos” ASC tərəfindən dünyanın 23 ölkəsinə 28 milyon dollar dəyərində xidmət (peyk telekommunikasiya xidmətləri və optik peyk xidmətləri) ixrac olunub. “Azərkosmos” ASC-nin xidmət ixracından əldə etdiyi gəlir onun ümumi gəlirlərinin 89 faizini təşkil edib. Bu ilin avqust ayında isə “Azərkosmos” ASC dünyanın 18 ölkəsinə 2,5 milyon dollar dəyərində xidmət ixracı göstərib. “Azərkosmos” ASC-nin cari ilin yanvar-avqust aylarında xidmət ixracı həyata keçirdiyi əsas ölkələr ABŞ, Fransa, Birləşmiş Krallıq, Malayziya, BƏƏ-dir.

“İxrac icmalı”nda həmçinin bu ilin yanvar-avqust aylarında Azexport.az portalına daxil olan ixrac sifarişləri barədə də məlumat verilib. Həmin icmalda göstərilir ki, cari ilin 8 ayında Azexport.az portalına 399,3 milyon dollar dəyərində ixrac sifarişləri daxil olub. Bu da ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə cari ilin 8 ayı ərzində ixrac sifarişlərinin 8,8 faiz artması deməkdir. 2019-cu ilin avqust ayında isə portala daxil olan ixrac sifarişlərinin dəyəri 52,7 milyon dollar təşkil edib ki, bu da ötən ilin avqust ayı ilə müqayisədə 2,3 faiz çoxdur. Həmçinin həmin dövrdə portala daxil olan ixrac sifarişlərinin ilk beşliyində Rusiya 11,4 faiz, Türkiyə 5,8 faiz, ABŞ 5,8 faiz, Hindistan 5,5 faiz və İngiltərə 5,2 faizlə qərarlaşıb.

Bu ilin avqust ayında Azexport.az portalına ən çox ixrac sifarişi pambıq məhsulları, tütün, şərab, toyuq əti, yumurta, soğan, meyvə şirəsi, qənnadı məhsulları, tikinti materialı, xiyar, çay, qurudulmuş meyvə, zəfəran, bal, meyvə tamlı süd, qablaşdırılmış mineral su, mühərrik yağı, mebel dəsti, gül və s. mallara daxil olub.

“İxrac icmalı”nda göstərilib ki, bu ilin sentyabr ayında “Bir pəncərə” İxraca Dəstək Mərkəzi vasitəsilə həyata keçirilən qeyri-neft ixracının dəyəri 8,2 milyon dollar olub. 2019-cu ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində adıçəkilən mərkəz tərəfindən yüzlərlə sahibkara ixracla bağlı müvafiq sertifikatlar verilib və bunun sayəsində 99,9 milyon dollar dəyərində qeyri-neft ixracı həyata keçirilib.

“Xalq qəzeti”

Xalq qəzeti.- 2019.- 16 oktyabr.- S.14.